

BARDKONTAKT **2016**

Profesijná zodpovednosť aktérov ochrany pamiatok

Bardejov 23. – 24. august 2016

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky

Slovenská komora stavebných inžinierov

Slovenská komora architektov

a mesto Bardejov

Vás pozývajú na

XXIV. vedeckú konferenciu

Bardkontakt 2016:

Problematika mestských pamiatkových centier

Hlavná téma:

Profesijná zodpovednosť aktérov ochrany pamiatok

Dátum konania:

23. – 24. august 2016

Miesto konania:

Zasadacia sieň MsZ – MsÚ

Radničné námestie č. 16

Bardejov

Túto konferenciu podporili:

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
www.culture.gov.sk

Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave
www.fa.stuba.sk

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky
www.pamiatky.sk

Mesto Bardejov
www.bardejov.sk

Slovenská komora stavebných inžinierov
www.sksi.sk

Slovenská komora architektov
www.komarch.sk

Vedecký výbor:

prof. Ing. arch. Peter Vodrážka, PhD.
Fakulta architektúry STU v Bratislave

Ing. arch. Iveta Kodoňová
Ministerstvo kultúry SR

Ing. Eva Semanová
riaditeľka KPÚ Prešov

doc. Ing. Eva Kráľová, PhD.
Fakulta architektúry STU v Bratislave

doc. Ing. Zora Petráková
Ústav súdneho znalectva STU v Bratislave

Ing. Vladimír Kohút
zástupca Slovenskej komory stavebných inžinierov

Ing. arch. Vladimír Kačala
zástupca Slovenskej komory architektov

Organizačný výbor:

doc. Ing. Eva Kráľová, PhD., FA STU

Ing. Eva Semanová, KPÚ Prešov

Ing. arch. Eva Belláková, FA STU

Ing. arch. Eva Šperka, FA STU

Ing. arch. Ing. Martin Dubiny, FA STU

Ing. Mikuláš Serečun, MÚ Bardejov

Ing. Juraj Šoltés, MÚ Bardejov

Mgr. Mikuláš Ševčík, MÚ Bardejov

doc. Ing. arch. Eva Kráľová, PhD.

Špecifikácia profesijnej zodpovednosti pri ochrane pamiatok

Okruh príspevku: Profesionálna zodpovednosť – Otázky právnej zodpovednosti za vyvolané dopady

Ochrana pamiatok – ako multidisciplinárny výskumno-realizačný proces – nedeliteľne spája výskumné, projektové manažérske aj rozhodovacie aktivity rôzne profilovaných odborníkov na rôznych rozhodovacích postoch. Aktivity a rozhodnutia ktoréhokoľvek z nich v akomkoľvek okamihu ochranného (v tom aj obnovovacieho alebo udržiavacieho) zásahu priamo ovplyvňuje /zasahuje aktivity a výsledky ostatných partnerov. Preto každý z partnerov zúčastnených na ochrannom zásahu / procese nesie svoju časť zodpovednosti za výsledok i kvalitu zásahu / manažmentu.

Príspevok poukáže na špecifické situácie kvalitatívneho rozhodovania o pamiatkových objektoch, kedy štandardné (t.j. rutinne zaužívané) riešenia stavebných zásahov alebo manažérskych rozhodnutí týkajúcich sa pamiatkovo chráneného objektu nestačia a v záujme zachovania chránených pamiatkových hodnôt treba spoločne hľadať prijateľné „neštandardné“, no profesijne korektné riešenie.

Mgr. Vladimír Majtan

Pamiatkar – bojovník alebo diplomat? Cesta k úspešnej obnove pamiatky

Okruh príspevku: Profesionálna zodpovednosť – Otázky právnej zodpovednosti za vyvolané dopady

Autor sa v svojom príspevku venuje komplikovanému procesu prípravy a realizácie obnovy pamiatky na vybraných príkladoch z prostredia žilinského pamiatkového úradu (od ideového zámeru cez projekčnú prípravu až po realizáciu). Úspešný priebeh obnovy však nie je len v rukách pamiatkara, ktorý je najčastejšie braný na zodpovednosť - známe *“Kde boli pamiatkari?!”*. Jedinou cestou je aktívna komunikácia a spolupráca všetkých zúčastnených strán: stavebníka, pamiatkara, architekta a realizátora stavebných prác.

Ing. arch. Lýdia Kúbeková

Ochrana pamiatkového fondu – povinnosť a zodpovednosť všetkých

Okruh príspevku: Profesionálna zodpovednosť – Otázky právnej zodpovednosti za vyvolané dopady

Je ochrana pamiatok naozaj iba vecou pamiatkarov? Pamiatkový zákon uvádza, že každý je povinný správať sa tak, aby svojím konaním neohrozil základnú ochranu pamiatkového fondu. Príspevok poukazuje na povinnosti vyplývajúce z pamiatkového zákona pre všetkých, ktorí sa spolupodieľajú sa na ochrane pamiatkových hodnôt. Ochrana pamiatok však nie je iba o určených povinnostiach, ale tiež o priamej či nepriamej zodpovednosti, o ktorej v pamiatkovom zákone nie je zmienka.

Ing. arch. Vladimír Hain, PhD. – Ing. arch. Michal Ganobjak, PhD.

Objektívizácia vyhodnotenia požiadaviek aktérov ochrany pamiatok z pohľadu zodpovedného projektanta

Okruh príspevku: Profesionálna zodpovednosť – Otázky právnej zodpovednosti za vyvolané dopady

Prax ukázala, že ak sa vytvorí dialóg medzi zodpovedným projektantom a pamiatkarom, problém sa uchopí tvorivo a systematicky, je možné dospieť k zdarnému výsledku. Naopak, situácie, keď každá zo skupín uznáva iné hodnoty a vytrvalo nájstojí na ich presadzovaní, sú pre pamiatku situáciou bolestivou, v krajných prípadoch až osudovou. A spravidla katastrofou sa končia situácie, keď sa

jeden názor deklaruje a úplne iný sa uplatňuje. Pokým si ako zodpovední projektanti potrebujeme vybrať priority pre zadefinovanie komplexného zámeru (konceptu riešenia) z rozličných požiadaviek našich partnerov (ostatných účastníkov/aktérov) procesu, je vhodné mať na to určitý nástroj - mechanizmus. Takto nadobudnuté racionálne vstupné informácie zvyšujú predpoklad, aby architekt, pamiatkar i všetci zainteresovaní stakeholderi pochopili projekt obnovy pamiatky v širšom kontexte a mohli prijímať objektívne rozhodnutia. Tento príspevok prezentuje príklad a jednu z metód pre zaistenie prijatia objektívnych rozhodnutí na základe porovnania parametrov jednotlivých faktorov, ktoré s procesom rozhodovania súvisia.

prof. Marek Gosztyła – Ing. arch. Agnieszka Kumuda – prof. Peter Pásztor

Ochrana pamiatok – spoločné predpoklady profesionálnych pamiatkarských úkonov.

Okruh príspevku: Ochrana pamiatok ako zákonná povinnosť všetkých – podnety a limity profesijnej prípravy (školská príprava, overená prax, celoživotné vzdelávanie)

Ochrana pamiatok sa považuje za zložitú problematiku interdisciplinárneho charakteru. V súvislosti s tým prijímané rozhodnutia si vyžadujú účasť špecialistov reprezentujúcich rôzne oblasti. Prijímané rozhodnutia majú v prvom rade prihliadať na možnosti zachovania pôvodných štruktúr pamiatky, resp. na zdôraznenie ich kultúrnych hodnôt. Aby mohla byť táto požiadavka splnená, je potrebné vykonať výskum a analýzy porovnávajúce ich s inými pamiatkarskými úkonmi. Prijaté závery a požiadavky mali by zohľadňovať súčasné výsledky vedy, pamiatkového zákona i všeobecných zákonov. Spoločné zásady pamiatkovej starostlivosti sú zamerané na vypracovanie vybalansovaných rozhodnutí, zohľadňujúcich programové požiadavky investorov, projektantov, pamiatkarov – architektov a úradov, kompetentných v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva. Primerane by mal byť zohľadnený hlas miestnych spoločenstiev, teda očakávania a nároky obyvateľstva – budúcich užívateľov pamiatok. Demokratická pamiatkovej ochrany to sú tiež skúsenosti, postoje i vedomosti multikultúrnych spoločenstiev.

Ing. arch. Zuzana Klasová

Príprava obnovy, resp. úpravy nehnuteľnosti a jej vplyv na kvalitu realizácie - Obnova kaštieľa Radvanských & novostavba v PR BB

Okruh príspevku: Ochrana pamiatok ako zákonná povinnosť všetkých – podnety a limity profesijnej prípravy (školská príprava, overená prax, celoživotné vzdelávanie)

Vo všeobecnosti možno každú obnovu a úpravu rozdeliť do III. etáp: Príprava – realizácia - zabezpečenie trvalej udržateľnosti, pričom práve najzásadnejšou a najrozhodujúcejšou je príprava, založená na dôslednom poznaní individuálnych hodnôt predmetnej NKP a zhodnotenie jej materiálnej kondície. Avšak toto poznanie a uvedomenie si jej hodnôt a spoločenského významu nie je záležitosťou len príslušného metodika KPÚ, ale na začiatku tohto procesu i samotného vlastníka a spracovateľov prípravnej a projektovej dokumentácie. Pamiatkový zákon stanovuje, že sú to oprávnené osoby podľa osobitných predpisov. Licencovanie osôb, oprávnených na vykonávanie výskumov je založené na pravidelnom 5-ročnom cykle, ktorý dáva priestor na zhodnotenie kvality jeho výkon, pričom výsledky výskumu, ním spracovaného, sú konkrétnom prípade posudzované odbornou-metodickou komisiou.

Napriek skutočnosti, že i spracovateľ PD musí byť licencovaný, prípadná neadekvátna úroveň ním spracovanej PD neovplyvňuje jeho oprávnenosť na spracovanie ďalšej PD a nemotivuje ho k zvýšeniu osobných kvalít. Komora architektov, resp. stavebných inžinierov nekategorizuje, resp. nerozpoznáva špecializáciu architekta pre obnovu NKP, napriek tomu, napriek jej prierezovému charakteru,

vyžadujúcemu si vysoký stupeň odbornej pripravenosti, dostatok reálnych skúseností, ako i schopností koordinovať a vhodne zadávať úlohy „profesistom“.

Architekt bez takýchto predpokladov sa stáva „nočnou morou“ metodika, ktorý potom neraz, v záujme zachovania a vhodnej prezentácie NKP supluje jeho prácu.

Uvedenú úvahu budem prezentovať na práve prebiehajúcej obnove kaštieľa Radvanských v BB, kde vysoký stupeň neprimeranej odvahy a malý stupeň reálnych skúseností architekta je práve touto morou. Daný architekt je externý spolupracovník FA STU, teoretik, ktorý sa nevie preukázať žiadnou realizáciou obnovy NKP.

V konfrontácii použijem príklad novostavby v závere PR BB, ktorá si vyžadovala od spracovateľa zohľadnenie viacerých aspektov a pokladám ju za vhodnú. Na základe skúseností parafrázovane možno architektov triediť na:

1. elévi a ignoranti
2. architektonické prostitútky
3. architekti, s ktorými je radosť spolupracovať (nanešťastie sú v menšine).

Ing. arch. Miroslav Beňák

Problematika hľadania a návrhu novej funkcie priemyselnej pamiatky v kontexte udržateľnosti – Etelka huta v Nižnej Slanej

Okruh príspevku: Ochrana pamiatok ako zákonná povinnosť všetkých – podnety a limity profesijnej prípravy (školská príprava, overená prax, celoživotné vzdelávanie)

Aktívne funkčné využívanie pamiatky po jej obnove a konverzii je rovnako dôležitou súčasťou ako hmotná podstata jej obnovy. Popri zachovaní, konzervácii a stavebných úpravách v štruktúre pamiatky predstavuje funkčná náplň jej nový život - doslova jej "oživenie" a aj "uživenie".

Otázka znie: Ako hľadať a navrhovať novú funkčnú náplň pamiatkovo chráneného subjektu s ohľadom na jej kvality a hodnoty na jednej strane a zároveň s ohľadom na funkčnú udržateľnosť a potreby územia na strane druhej? Aký význam má pri hľadaní funkcie kultúrnej pamiatky Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja danej lokality?

Príspevok rieši problematiku hľadania funkčného udržateľného využívania technickej pamiatky Etelky huty v Nižnej Slanej v zmysle Charty kultúrneho turizmu na pozadí porovnania bodov charty s plánmi a víziami Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja košického regiónu.

Ing. arch. Ing. Martin Dubiny

Spoločenská zodpovednosť vlastníkov pri ochrane pamiatok

Okruh príspevku: Ochrana pamiatok ako zákonná povinnosť všetkých – podnety a limity profesijnej prípravy (školská príprava, overená prax, celoživotné vzdelávanie)

O spôsobe neprimeranom k potrebám ochrany pamiatok industriálneho dedičstva nás presvedčajú prípady z Bratislavy už dlhé roky. Rozvojom mesta v uplynulom období sa významné priemyselné územia z periférie mesta dostali do jeho centrálnej polohy. V dôsledku toho pochopiteľne vzniká tlak na reprofiláciu územia. Jedným z príkladov z posledného obdobia sú objekty v Zimnom prístave v Bratislave, ktoré boli v roku 2014 vyhlásené za národné kultúrne pamiatky. Proces vyhlásenia sa neobišiel bez odvolania sa vlastníka. Zákony ukladajú každej dotknutej strane povinnosť udržiavať pamiatky v dobrom stave.

Príspevok popisuje postoj vlastníka k vyhlasovaniu objektov za národné kultúrne pamiatky, ktoré sú podľa jeho slov bezcenné. U podnikateľských subjektov, kde ochrana pamiatok obmedzuje ľubovoľné nakladanie s chránenou nehnuteľnosťou sa to môže považovať za pochopiteľné (nie akceptovateľné), zarážajúce je ak sa k tejto problematike rovnako stavia aj štátna hospodárska organizácia. Je na čase,

aby všetci vlastníci, vrátane podnikateľov, hľadali také cesty efektívneho zhodnotenia svojich pamiatkových nehnuteľností, ktoré umožňujú zachovať ich pamiatkové hodnoty a zároveň produkujú aj zisk.

Mgr. Imrich Tóth

Problematika spolupráce KPÚ Nitra pri projektoch ROP na príklade obnovy národnej kultúrnej pamiatky Kasárne v Komárne

Okruh príspevku: Ochrana pamiatok – vec verejná alebo súkromná? (využívanie pamiatok, financovanie, sprístupnenie, pomoc verejných inštitúcií...)

Pevnostný systém Komárna predstavuje z hľadiska fortifikačných stavieb v strednej Európe významnú historickú pamiatku s relatívne dobre zachovanými stavebnými objektmi. Jednou z nich je aj v roku 1810 postavená Kasárenská budova s ubytovacou funkciou pre vojakov cisárskej armády. Klasicistický objekt Kasárne je svojou rozlohou a rozmermi pravdepodobne najväčšou solitérnou budovou na území Slovenska. V roku 2003 odkúpilo Mesto Komárno od štátu (MO SR) ústrednú pevnosť aj s budovou Kasárne a v roku 2015 bola zrealizovaná obnova strechy mestského ľavého a pravého krídla a časti priestorov budovy Kasárne v hodnote takmer 2 milióny eur, a to cez finančný príspevok v rámci regionálneho operačného programu (ROP). Pri realizácii obnovy pamiatok z finančných zdrojov, tzv. eurofondov, dochádza v mnohých prípadoch práve ku konfrontácii „pamiatkarského zákona“ s príslušnými nariadeniami a pravidlami využitia týchto zdrojov. Počas prípravy a realizácie obnovy bolo potrebné riešiť problémy, ktoré vznikli smerom k vlastníkovi ako subjektu samosprávy, príslušnému ministerstvu a dodávateľovi prác.

Ing. arch. Lukáš Sečka

Aktér pamiatkovej ochrany? Odborník, či laik? Zodpovedný, či nezodpovedný?... zamyslenie mladého architekta

Okruh príspevku: Ochrana pamiatok – vec verejná alebo súkromná? (využívanie pamiatok, financovanie, sprístupnenie, pomoc verejných inštitúcií...)

Kto je vlastne aktérom ochrany pamiatok v ponímaní slovenskej reality? Mnohokrát ani odborná verejnosť nevie, nie je si vedomá šírky a komplexnosti profesijného záberu problematiky pamiatkovej ochrany. Faktom ale ostáva, že ani laik, či investor si mnohokrát tento rozsah a jeho dôležitosť neuvedomujú. Ochrana pamiatok pritom začína maličkosťami definovanými postojmi jednotlivcov k architektonicko-historickým a umeleckým hodnotám, alebo inak povedané začínajúc vzťahom k dedičstvu po našich predkoch a končiac v pokore a úcte k sebe samému. Aktérom samotnej ochrany pamiatok môžem byť odborník a rovnako tak laik, slobodne zodpovedný za postoje i skutky, profesijne i osobnostne. V myslení čoraz viac ostáva podceňovaná dôležitosť vízie potrebnej na začiatku každej záchrany pamiatky. Vízia má byť predurčená k dialógu o zámere na úrovni odbornej i laickej. Z diskusie vznikajú dlhodobou udržateľné koncepcie obnovy pamiatok. Na Slovensku však často riešime dielčie, nepodstatné problémy a systematicky nepracujeme na jasnej koncepcii širších vzťahov a súvislostí k pamiatke.

Ing. arch. Eva Šmelková

Župný dom v Turni nad Bodvou – postupný zánik

Okruh príspevku: Ochrana pamiatok – vec verejná alebo súkromná? (využívanie pamiatok, financovanie, sprístupnenie, pomoc verejných inštitúcií...)

Príspevok sa venuje jednému z mnohých prípadov, kedy sa napriek snahe väčšiny „aktérov“ kultúrna pamiatka postupne prepracúva k svojmu zániku. Na konkrétnom prípade sa tu ukáže nevyhnutnosť zákonov a z toho vyplývajúca nemožnosť verejnej správy pri záchrane chátrajúcej budovy, o ktorú sa jej vlastník nedokáže postarať. V tomto prípade orgány verejnej správy (vrátane obce, pamiatkarov a polície) vyčerpali seba i všetky svoje zákonné kompetencie, vytvorili siahodlú spisovú agendu, avšak bez úspechu.

Ing. arch. Ľubica Viničeková

Reklama, reklamné, informačné, propagačné a technické zariadenia – umiestnenie na NKP a v pamiatkových územiach

Okruh príspevku: Regenerácia historických jadier v kontexte úloh miest a obcí – aktivity, iniciatívy, limity, námety na riešenie a pomoc

Rozvoj nových technológií a možností reklamných a technických zariadení s dopadom na verejný priestor, pamiatkové územie a životné prostredie, spôsob ochrany „verejného priestoru“, vynaliezavosť vlastníkov pri obchádzaní zákonných možností umiestnenia reklám, dopad nevhodne zvolených LED svetiel na životné prostredie a zdravie, hľadanie rovnováhy medzi potrebami vlastníkov a zásadami ochrany pamiatkových území a NKP.

Ing. arch. Anna Gondová – PhDr. Ivo Štassel

Regulácia reklamy na Obchodnej ulici v Bratislave – pasportizácia a návrh riešenia

Okruh príspevku: Regenerácia historických jadier v kontexte úloh miest a obcí – aktivity, iniciatívy, limity, námety na riešenie a pomoc

Problematická situácia vo veci reklamných zariadení sa s čoraz väčšou intenzitou stáva páľčivým problémom tak v Bratislave, ako aj na zvyšku Slovenska. Zvlášť špecifickým prípadom je Obchodná ulica v Bratislave. Príspevok predstavuje materiál, ktorý bol vypracovaný odbornou organizáciou hlavného mesta Bratislavy – Mestským ústavom ochrany pamiatok (MÚOP), ktorý je na jednej strane pasportom súčasnej situácie stavu uličných priečelí, a na druhej strane navrhuje riešenie v zmysle regulácie reklamných zariadení na jednotlivých fasádach budov na Obchodnej ulici. Materiál vznikol ako reakcia na priamu požiadavku zo strany vedenia mesta, keď si hlavné mesto po rozhovoroch s predstaviteľmi Starého Mesta (stavebného úradu) a Krajského pamiatkového úradu Bratislava osvojilo pozíciu iniciátora, ktorý môže poskytnúť obom úradom relevantné podklady potrebné na to, aby mohli vo veci aktívnejšie a rýchlejšie konať. Krajský pamiatkový úrad je kompetentný schvaľovať reklamné zariadenia z titulu existencie pamiatkovej zóny Centrálna mestská oblasť Bratislava a mestská časť sa vyjadruje k reklamám cez svoj stavebný úrad v rámci prenesenej kompetencie štátnej správy.

Ing. arch. Eva Belláková

Priemyselné dedičstvo a nová architektonická tvorba

Okruh príspevku: Regenerácia historických jadier v kontexte úloh miest a obcí – aktivity, iniciatívy, limity, námety na riešenie a pomoc

Napriek tomu, že je problematika zachovania priemyselného dedičstva na Slovensku reflektovaná od konca 50-tych rokov 20. storočia v oblasti architektonickej tvorby nie je stále úplne uchopenou témou. Realita projektov obnovy a nového využitia priemyselných stavieb prináša mnohé nečakané situácie a kompromisy, ktoré však musia byť vyhodnocované s ohľadom na ich hodnoty a zachovanie autenticity ako kľúčového faktoru podstaty hodnôt. Uvedomovanie si kvalít stavieb priemyselnej výroby je dôležité tak pre širokú verejnosť ako aj pre väčšinu profesionálov bez ohľadu na to, či je objekt pamiatkovo chránený alebo nie. Jednou z najproblematickejších oblastí sa javí byť priradovanie hodnôt priemyselnému dedičstvu. Cieľom príspevku je poukázať na skryté hodnoty priemyselného dedičstva pomocou metód industriálnej archeológie na príklade jednej z historicky najvýznamnejších lokalít železiarskej výroby pre územie Slovenska, ako aj celého Uhorska.

Mgr. Andrea Moravčíková

Lučenecká synagóga, metodik verzus normy

Okruh príspevku: Realizácia ochrany pamiatok – skúsenosti, podnety, námety na riešenie

Obnova neologickej lučeneckej synagógy realizovaná v druhom polroku roka 2015 priniesla mnohé otázky, s ktorými sa metodik obnovy zriedkavo stretne. Najdôležitejšia myšlienka ešte pred stanovením rozsahu, spôsobu a nastavenia podmienok obnovy z hľadiska zachovania pamiatkových hodnôt bolo vysporiadanie sa so zmenou funkcie. Ak mala byť národná kultúrna pamiatka zachránená pre budúce generácie museli investor, projektant, metodik obnovy a realizátor spolupracovať a promptne reagovať na nové skutočnosti. Výsledkom úzkej spolupráce a hodín konzultácií je výsledné dielo, idea obnovy synagógy, o ktorú sa oplatilo bojovať. Obnovená synagóga je synonymum cesty, ktorá znamená cieľ. Každý krok metodika obnovy v boji s ekonomickými možnosťami, technickými normami, nárokmi zákonov požaduje profesijnú zodpovednosť účastníkov konania. Preto osud obnovy vždy stojí v našich rukách.

Ing. arch. Radoslav Mokriš

Obnova Mestského kúpaliska v Košiciach

Okruh príspevku: Realizácia ochrany pamiatok – skúsenosti, podnety, námety na riešenie

Príspevok sa zaoberá problematikou pamiatkovej obnovy Mestského kúpaliska v Košiciach, ktoré bolo vybudované v období funkcionalizmu na základe projektov Ľudovíta Oechslägera, a po temer 70 rokoch neustáleho užívania (neskôr pod názvom „čeháčko“), po ukončení pravidelnej prevádzky a údržby, začalo chátrať. Je to nehnuteľná NKP, a pri jej obnove (pri zachovaní pôvodnej funkcie verejného rekreačného areálu) bolo potrebné sklbiť záujmy pamiatkovej ochrany so zložitými a náročnými technickými a technologickými požiadavkami na bezpečné a hygienické využívanie. Profesionálna zodpovednosť všetkých aktérov obnovy, ktorí boli ochotní oboznámiť sa podrobne s pamiatkovými hodnotami, a ktorí, predovšetkým na čele s architektom, sa skutočne nadchli ideou regenerácie autentického funkcionalistického kúpaliska so všetkými jeho detailmi, sa tu prejavila z najlepšej stránky.

Ing. Vladimír Kohút

Statické problémy pri sanácii zavlhnutých pamiatkových objektov

Okruh príspevku: Realizácia ochrany pamiatok – skúsenosti, podnety, námety na riešenie

Ilustrácia negatívnych dopadov realizácie drenáže - navrhnete v rámci sanácie zavlhnutých objektov - v kontakte so základmi pamiatkových objektov.

Ing. Lenka Dubinyová – Emília Rudinská – Ing. Lenka Vrbiková

Monitoring drevených chrámov v slovenskej časti Karpatského oblúka zapísaných do zoznamu UNESCO

Okruh príspevku: Realizácia ochrany pamiatok – skúsenosti, podnety, námety na riešenie

Každý zmluvný štát uznáva, že v prvom rade je jeho povinnosťou zabezpečiť označenie, ochranu, zachovanie, prezentovanie a odovzdávanie kultúrneho a prírodného dedičstva budúcim generáciám. Každoročne od roku 2011 Chemicko-technologické oddelenie aj v spolupráci s Oblasťným reštaurátorským ateliérom PÚ SR v Bratislave od roku 2014 realizuje monitoring stavu drevnej hmoty chrámov v slovenskej časti Karpatského oblúka zapísaných do zoznamu UNESCO (Bodružal, Hervartov, Hronsek, Kežmarok, Ladamirová, Leštiny, Ruská Bystrá a Tvrdošín). Monitoring je zameraný na sledovanie stavu drevených chrámov, meranie a vyhodnocovanie relatívnej vzdušnej vlhkosti v interiéroch objektov, sledovanie aktivity drevokazných organizmov a prípadných poškodení drevnej hmoty v interiéroch aj exteriéri objektov. Taktiež je sledovaný stav mobiliára z reštaurátorského hľadiska, či nevznikajú nové poškodenia vlhkosťnými a biologickými vplyvmi. Výsledky monitoringu sú prezentované na vedeckých konferenciách a spracované v súhrnnej správe, ktorá je k dispozícii členom Riadiacej skupiny lokalít ako podklad pre prednostné prijatie adekvátnych opatrení v prípade indikovaných problémov.

Ing. Ján Ornth

Efektívne využívanie fotogrametrie a laserového skenovania pri zameraní skutočného stavu a pri tvorbe dokumentácie Hradu Krásna Hôrka

Okruh príspevku: Realizácia ochrany pamiatok – skúsenosti, podnety, námety na riešenie

Záchrana a regenerácia historických objektov je zložitý proces, v ktorom sa prelínajú viaceré profesie. Jedným z prvých krokov obvykle býva v rámci prípravných prác podrobné zameranie a vyhotovenie dokumentácie jestvujúceho stavu stavebného objektu. Je to krok, ktorý zakladá úspešné pôsobenie ďalších profesií, či už stavebno-historického výskumu, statického posudzovania objektu alebo následnej činnosti architektov a projektantov. Kvalita a komplexnosť výkresovej dokumentácie, ale aj iných výstupov z meraní je dôležitým predpokladom na dosiahnutie úspešnej revitalizácie či rekonštrukcie. Práce podobného charakteru jednoznačne spadajú pod vybrané geodetické činnosti a v zmysle zákona o geodézi a zákona o komore geodetov a kartografov by mali byť opatrené autorizačnou doložkou a razítkom autorizovaného geodeta. Ten následne preberá zodpovednosť za kvalitu diela.

Ukážky z výstupov vyhotovenej podrobnej stavebnotechnickej dokumentácie z komplexného zamerania NKP Krásna Hôrka modernými metódami.

Mgr. Mojmír Chroma

Aktivizmus a slovenské pamiatky

Okruh príspevku: Realizácia ochrany pamiatok – skúsenosti, podnety, námety na riešenie

Počas 20. storočia sa na svete naplno vyvinul fenomén aktivizmu ako aktívny prejav nespokojnosti voči stavu či podmienkam v spoločnosti. Jeho cieľom z pravidla je dopomôcť k zlepšeniu napriek nepriaznivým okolnostiam alebo neriešiteľným problémom. V prostredí slovenských pamiatok tento úkaz možno hlavne vnímať v prostredí torzálnej architektúry – zrúcaniny hradov, kostolov, prípadne kaštieľov, kláštorov, hradieb, či iných fortifikácií. Po niekoľkých rokoch skúseností s občianskymi iniciatívami je zrejmé, že aj tento model záchrany a ochrany pamiatok má zmysel. Po nazretí do fungovania spolkov zachraňujúcich naše pamiatky je však potrebné sa zamyslieť nad dlhodobou udržateľnosťou ich zámerov a tak aj čiastočne predpovedať úskalia, ktoré môžu vzniknúť počas ich fungovania, prípadne po ich zániku.

Mgr. art. Andrej Štafura, PhD. - Ing. Štefan Nagy, ArtD.

Starostlivosť o historické organy na Slovensku, súčasnosť a vízia

Okruh príspevku: Realizácia ochrany pamiatok – skúsenosti, podnety, námety na riešenie

Stav historických organov na Slovensku je z organologického pohľadu dlhodobo na zlej úrovni, preto je diskusia ohľadom jednotlivých procesov obnovy až po samotnú hudobnú interpretáciu na týchto nástrojoch veľmi potrebná. Obnovu týchto historických nástrojov je možné rozdeliť do troch základných fáz. Prvá fáza by mala zahŕňať legislatívu vrátane vykonávacích predpisov a spolu s predpísaným výskumom ju môžeme ako prípravnú fázu. Druhá, realizačná fáza, zahŕňa samotnú obnovu či reštaurovanie organov. Medzi tretiu záverečnú fázu môžeme zaradiť hudobnú produkciu na týchto nástrojoch a dennodennú preventívnu starostlivosť. Problémy dnes vyplývajú z nedostatočného uplatňovania jednotlivých fáz, hlavne výskumu či preventívnej starostlivosti. Využívanie poznatkov základného organologického výskumu sa pritom môže pretaviť do rôznych aplikácii zlepšujúcich procesy reštaurovania, ale aj preventívnej starostlivosti zo strany samotných organistov a vlastníkov.